Lieta Nr.A43018013
SKA – 540/2015

L Ē M U M S

Rīgā 2015.gada 12.februārī

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesnese R. Vīduša
tiesnese V.Kakste
tiesnese V.Krūmiņa

rakstveida procesā izskatīja SIA „Procter & Gamble Marketing Latvia, Ltd." blakus sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2014.gada 11.decembra lēmumu, ar kuru noraidīts lūgums par pielaišanu lietā trešās personas statusā.

Aprakstošā daļa

[1] Konkurences padome ar 2013.gada 1.novembra lēmumu Nr.58 nolēma neierosināt lietu par Konkurences likuma un Līguma par Eiropas Savienības darbību normu pārkāpumu SIA „Procter & Gamble Marketing Latvia, Ltd." (turpmāk – *Procter & Gamble*) darbībās. Administratīvajā apgabaltiesā, pamatojoties uz pieteicējas SIA „BMS – Baltijas Marketing Serviss" pieteikumu, ierosināta lieta par minētā lēmuma atcelšanu.

[2] *Procter & Gamble* vērsās apgabaltiesā ar lūgumu pielaist to lietā trešās personas bez patstāvīgiem prasījumiem statusā atbildētāja pusē.

[3] Apgabaltiesa ar 2014.gada 11.decembra lēmumu minēto lūgumu noraidīja, pamatojoties uz turpmāk minētajiem apsvērumiem.
Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 28.panta pirmo daļu par trešo personu administratīvajā procesā var būt privātpersona, kuras tiesības vai tiesiskās intereses attiecīgais administratīvais akts var ierobežot vai kuru var skart tiesas spriedums lietā.
Tiesā pārsūdzētais Konkurences padomes lēmums neierobežo *Procter & Gamble* tiesības. Iespējamais tiesas spriedums nevar skart tās tiesības vai tiesiskās intereses. Iestāde, neierosinot lietu par pārkāpumiem, ir atteikusies uzsākt administratīvo procesu. Savukārt iespējamā pārkāpēja tiesību vai tiesisko interešu aizskārums var rasties tikai ar administratīvā procesa uzsākšanu. Arī tad, ja ar tiesas spriedumu pieteikums tiktu apmierināts, tas neskartu *Procter & Gamble* tiesības vai tiesiskās intereses. Tās skartu tikai tāds Konkurences padomes lēmums, ar kuru tiks ierosināta lieta. Personas interese, lai pret to netiktu uzsākts administratīvais process, nav tiesiski aizsargāta.

[4] *Procter & Gamble* par minēto apgabaltiesas lēmumu iesniedza blakus sūdzību, norādot tajā turpmāk minētos apsvērumus.
[4.1] Tiesa nepamatoti vērtēja, vai Konkurences padomes lēmums var ierobežot *Procter & Gamble* tiesiskās intereses. Jāvērtē, vai *Procter & Gamble* var skart tiesas spriedums lietā.
[4.2] *Procter & Gamble* ir tiesiska interese, lai Konkurences padomes lēmums paliktu spēkā. *Procter & Gamble* pieaicināšana kalpotu preventīvai aizsardzībai, jo tādējādi tā gūtu iespēju aizstāvēt viedokli, ka tās rīcībā nav saskatāmi konkurences tiesību normu pārkāpumi. Konkurences likuma 8.panta otrā daļa liedz pārsūdzēt Konkurences padomes lēmumu par lietas ierosināšanu. Tiesas spriedums pavērtu iespēju šāda lēmuma pieņemšanai, tādējādi pasliktinot *Procter & Gamble* tiesisko stāvokli. Augstākās tiesas praksē kritērijs trešās personas statusa piešķiršanai ir tiesiskā stāvokļa pasliktināšanās iespējamība.
[4.3] Augstākās tiesas lēmums lietā Nr.SKA-1020/2010, uz kuru apgabaltiesa atsaukusies, citkārt apgabaltiesas praksē izmantots, lai pamatotu trešās personas pieaicināšanu. Savukārt apgabaltiesas prakses piemērs, kuru tiesa norādījusi salīdzinājumam, nav publicēts. Turklāt vismaz divās citās līdzīgās lietās vēlāk ir pieņemti pretēji lēmumi. Tiesa nav pamatojusi atkāpšanos no iedibinātās prakses.

[5] Pieteicēja paskaidrojumos blakus sūdzību neatzīst un norāda, ka labvēlīga tiesas sprieduma gadījumā iestādei no jauna būtu jālemj par lietas ierosināšanu, bet persona nav aizsargāta pret iespēju, ka kompetentā valsts institūcija vērtēs tās darbības atbilstību tiesību normām. Turklāt, ja Konkurences padome ierosinātu administratīvo lietu, *Procter & Gamble* rastos visas lietas dalībnieka tiesības.

[6] Konkurences padome blakus sūdzību uzskata par pamatotu. Paskaidrojumos norādīts, ka *Procter & Gamble* pielaišana lietā varētu veicināt lietas efektīvāku izskatīšanu. Iestādes lēmuma būtiskākais pamatojošais apstāklis ir tas, ka pieteicēja nav iesniegusi pietiekamus pierādījumus par *Procter & Gamble* atrašanos dominējošā stāvoklī un tās rīcības ietekmi uz konkurenci. Lai nodrošinātu pēc iespējas efektīvāku tiesvedību, būtu lietderīgi ļaut *Procter & Gamble* izteikt savu viedokli lietā, kas ļautu tiesai efektīvā veidā noskaidrot ar *Procter & Gamble* saistītus apstākļus.

Motīvu daļa

[7] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 28.panta pirmo daļu par trešo personu administratīvajā procesā var būt privātpersona, kuras tiesības vai tiesiskās intereses attiecīgais administratīvais akts var ierobežot vai kuru var skart tiesas spriedums lietā. Citiem vārdiem, par trešo personu administratīvajā procesā tiesā var būt privātpersona, kuras subjektīvās publiskās tiesības vai pienākumus var ietekmēt sprieduma rezultāts (*sal. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2014.gada 2.jūlija lēmuma lietā Nr.SKA-659/2014 4.punktu, 2014.gada 4.jūnija lēmuma lietā Nr.SKA-358/2014 13.punktu*).

Jāpatur arī prātā, ka obligāts priekšnosacījums trešās personas pieaicināšanai administratīvajā procesā tiesā *nav* tas, ka attiecīgā persona ir tiesā pārsūdzētā administratīvā akta adresāte un ka tai ar administratīvo aktu noteikts tiesiski saistošs pienākums. Proti, personai var tikt piešķirts trešās personas statuss arī tad, ja tā nav pārsūdzētā lēmuma adresāte (*sk. Augstākās tiesas 2012.gada 24.oktobra lēmuma lietā Nr.SKA-916/2012 7.punktu*). Tādējādi, kā pamatoti norāda *Procter & Gamble*, tiesai nav jāpievēršas jautājumam par iestādes lēmuma ietekmi uz tās tiesībām vai tiesiskajām interesēm, bet gan jāvērtē, kā to var skart tiesas spriedums lietā.

[8] Konkurences padome ar pārsūdzēto lēmumu atteicās ierosināt lietu par konkurences tiesību normu pārkāpumiem *Procter & Gamble* darbībās. Lēmums pamatots ar to, ka nav konstatēts, ka *Procter & Gamble* atrastos dominējošā stāvoklī bateriju vairumtirdzniecības tirgū un ka pastāvētu aizliegtas vienošanās darbības.

Saskaņā ar Konkurences likuma 23.panta 4.[1]daļu viens no pamatiem lietas neierosināšanai Konkurences padomē ir tas, ka ieinteresētās personas iesniegumā ietvertā un iestādes papildus noskaidrotā informācija nesatur ziņas par nodarījumu, kam ir šā likuma pārkāpuma sastāva pazīmes.

Tātad tiesai, izskatot lietu, jānoskaidro, vai Konkurences padome pamatoti no tās rīcībā esošajiem dokumentiem nekonstatēja *Procter & Gamble* darbībās Konkurences likuma pārkāpuma pazīmes. Ar tiesas spriedumu lietā *Procter & Gamble* nevar tikt noteikti pienākumi vai ierobežotas tās tiesības.

Tomēr atšķirībā no citiem gadījumiem, kad persona vēlas panākt citas personas saukšanu pie atbildības par tiesību normu pārkāpumiem, Konkurences likums ļauj pārsūdzēt tiesā tādu iestādes lēmumu, ar kuru tā atteikusies ierosināt administratīvo lietu par iespējamiem pārkāpumiem citas personas darbībās (*sk. Konkurences likuma 8.panta otro daļu*). Šādā gadījumā nevar apgalvot, ka spriedums lietā vispār neskars *Procter & Gamble*, ievērojot lietā pārbaudāmo un noskaidrojamo apstākļu attiecināmību tieši uz *Procter & Gamble* darbību un stāvokli tirgū, proti, to, ka runa ir par iespējamā pārkāpuma konstatēšanu tieši *Procter & Gamble* darbībā. Arī tad, ja tiesas sprieduma tiešs rezultāts nav administratīvās lietas uzsākšana iestādē vai *Procter & Gamble* sodīšana, nav pamata ignorēt šīs personas acīmredzamo interesi saglabāt to tiesisko situāciju, kas nodibināta ar pārsūdzēto administratīvo aktu.

Turklāt jāņem vērā, ka viens no trešās personas institūta mērķiem ir procesuālās ekonomijas principa īstenošana. Tas tiek sasniegts tādējādi, ka, pieaicinot trešās personas, tiek atvieglota un nodrošināta vispusīga konkrētās lietas apstākļu noskaidrošana vienā procesā, kas veicina ātrāku rezultāta sasniegšanu, ņemot vērā, ka trešajai personai var būt labi zināmi lietas apstākļi un tā var palīdzēt nodibināt taisnību (s*k. Aperāne K. Administratīvā procesa dalībnieki. Grām.: Administratīvais process tiesā. Red. Briede J. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2008, 117.lpp.*). Šādā kontekstā ir pamats apsvērt tās personas tiesības tikt uzklausītai, uz kuras pārkāpumu konstatēšanu uzstāj pieteicējs.

[9] Ievērojot ieinteresētās personas tiesības uzstāt uz izpētes lietas nepieciešamību par iespējamiem pārkāpumiem *Procter & Gamble* darbībās un lietā pārbaudāmo apstākļu tiešu attiecināmību uz *Procter & Gamble* darbību, kā arī nepieciešamību nodrošināt pēc iespējas efektīvu un procesuāli ekonomisku lietas izskatīšanu, ir saskatāms pietiekams pamats *Procter & Gamble* pielaišanai piedalīties lietā trešās personas bez patstāvīgiem prasījumiem statusā. Tādēļ apgabaltiesas lēmums ir atceļams un lieta nosūtāma apgabaltiesai jautājuma izlemšanai.

Nolēmuma daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 129.[1]panta pirmās daļas 1.punktu, 323.panta pirmās daļas 2.punktu un 324.panta pirmo daļu, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Administratīvās apgabaltiesas 2014.gada 11.decembra lēmumu un nosūtīt lietu Administratīvajai apgabaltiesai jautājuma izlemšanai par SIA „Procter & Gamble Marketing Latvia, Ltd.” pielaišanu piedalīties lietā trešās personas bez patstāvīgiem prasījumiem statusā.

Atmaksāt SIA „Procter & Gamble Marketing Latvia, Ltd.” drošības naudu 14,23 *euro*.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnese R.Vīduša

Tiesnese V.Kakste

Tiesnese V.Krūmiņa